

ZAGROŻENIA ORAZ REKOMENDACJE I WNIOSKI

ID 171

Bytom centrum – 10a

Tabela zagrożeń dla krajobrazu priorytetowego

Kodowanie i opisy zagrożeń oraz skala ich oceny zgodnie z wymogami Załącznika 6 do rozporządzenia ws. sporządzania audytów krajobrazowych (t.j. Dz.U. 2024 r. poz. 537)

Przedmiot zagrożenia	Kod zagrożenia i rodzaj (charakter) działań i zjawisk stwarzających zagrożenia	Źródło zagrożeń	Zagrożenie wewnętrzne (W) lub zewnętrzne (Z)	Skala zagrożenia (pkt.)
A. Zagrożenia dziedzictwa przyrodniczego A.3. Struktura ekologiczna krajobrazu	A.3.5. Zmniejszenie się różnorodności przyrodniczej	I. Gospodarka przestrzenna II. Branżowe	W	9
B. Zagrożenia dziedzictwa kulturowego B.1. Osadnictwo	B.1.1. Zaburzanie struktury miejskich i wiejskich zabytkowych układów przestrzennych przez nowe inwestycje	VI. Społeczno-kulturowe VI.6. Mieszanie się wzorców lokalnych i procesów globalnych w danym obszarze	W	8
B. Zagrożenia dziedzictwa kulturowego B.1. Osadnictwo	B.1.1. Zaburzanie struktury miejskich i wiejskich zabytkowych układów przestrzennych przez nowe inwestycje	I.1. Budownictwo I.1.2. Niezgodność budownictwa ze stylem architektonicznym regionu i typu krajobrazu	W	8
B. Zagrożenia dziedzictwa kulturowego B.2. Architektura	B.2.1. Brak należytej ochrony i konserwacji zabytkowych obiektów i zespołów architektonicznych	V. Ekonomiczne V.1. Niedostateczne środki finansowe	W	12
D. Zagrożenia walorów akustycznych, zapachowych i sanitarnych	D.1.1. Hałas komunikacyjny i przemysłowy	I.2 Transport I.2.3. Ruch komunikacyjny	W, Z	11

D.1. Walory akustyczne				
D. Zagrożenia walorów akustycznych zapachowych i sanitarnych	D.3.2. Zanieczyszczenie powietrza	I. Gospodarka przestrzenna II. Branżowe V. Ekonomiczne	W	8
D.3. Walory sanitarne				

Rekomendacje i wnioski przeciwdziałające zagrożeniom w zakresie ochrony i kształtowania ekosystemów, ich zespołów oraz struktury ekologicznej krajobrazu

1. Zachowanie i pielęgnacja starych drzew i ich zespołów, w szczególności w obrębie starych cmentarzy, zieleńców i skwerów, oraz uwzględnienie w kształtowaniu terenów zieleni funkcji ekologicznych.
2. Pozostawianie drzew obumierających i martwych, zwłaszcza starych drzew liściastych oraz dziuplastych, z wyjątkiem sytuacji stwarzających zagrożenie dla ludzi lub mienia.

Rekomendacje i wnioski przeciwdziałające zagrożeniom w zakresie osadnictwa, architektury, kompozycji, ładu przestrzennego oraz walorów estetycznych

3. Uwzględnienie w nowo sporządzanych aktach planowania przestrzennego, dokumentach strategicznych i programowych oraz w decyzjach administracyjnych potrzeby ochrony walorów przyrodniczych, kulturowych i fizjonomicznych, w tym opisanych w charakterystyce krajobrazu.
4. Uwzględnienie w nowo sporządzanych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz decyzjach o warunkach zabudowy wymogu stosowania w obrębie miejscowości lub ich fragmentów, których charakter determinuje zachowana tradycyjna zabudowa wielkomiejska, standardów architektoniczno-urbanistycznych oraz form zagospodarowania terenu nawiązujących do rozwiązań tradycyjnych, w tym m.in. w zakresie gabarytów, form i proporcji budynków, użytych materiałów, ogrodzeń i zieleni przydomowej.
5. Przeciwdziałanie miejskiej wyspie ciepła i zwiększanie powierzchni chłonnych.
6. Ochrona średniowiecznego układu urbanistycznego Starego Miasta z Rynkiem oraz sąsiednich kwartałów XIX i XX zabudowy oraz zabytków sakralnych, w tym kościołów: Wniebowzięcia NMP, św. Ducha, św. Wojciecha, św. Jacka, św. Barbary i św. Małgorzaty oraz historycznych cmentarzy Mater Dolorosa, żydowskiego, ewangelickiego, katolickiego i komunalnego oraz gmachów: Muzeum Górnośląskiego, Opery Śląskiej, Sądu Rejonowego, Aresztu Śledczego, Szkoły Muzycznej im. Fryderyka Chopina, IV Liceum Ogólnokształcącego im. Bolesława Chrobrego oraz historycznej zabudowy Szpitala Specjalistycznego nr 1, a także ważnych historycznie i urbanistycznie placów tworzących wnętrza urbanistyczne, a także łączącej je osi urbanistycznej (Pl. gen. Władysława Sikorskiego z zabudową mieszkalną, kulturową i oświatową, Rynek, Pl. Grunwaldzki z miejscem po wyburzonej synagodze, Pl. Jana III Sobieskiego z Muzeum Górnośląskim, Zespołem Szkół Mechaniczno-Elektrycznych, Pl. Akademicki z zabudową mieszkaniową z lat trzydziestych XX wieku oraz Pl. Słowiański): 1) w ustaleniach i rekomendacjach w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie dotyczących zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej w strategii rozwoju lokalnego lub strategiach ponadlokalnych, 2) w procesach planowania i zagospodarowania przestrzennego, 3) w ramach ochrony i konserwacji zabytkowych obiektów i układów urbanistycznych, 4) poprzez niewprowadzanie materiałów, rozwiązań i obiektów degradujących ich wyraz stylistyczny.
7. W ustaleniach i rekomendacjach w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie dotyczących zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej przywrócenie roli historycznych struktur urbanistycznych w kierunkach ochrony i rozwoju miasta, przeciwdziałanie przed destrukcją wartościowych układów urbanistycznych i obiektów zabytkowych i przeciwdziałanie przed dekapitalizacją istniejącej zabudowy

mieszkańcowej i obiektów publicznych. Kreowanie zrównoważonego rozwoju przestrzennego, opartego na ochronie i zmianie jakościowej, a nie tylko ilościowej, terenów zurbanizowanych i zabudowanych, z jednoczesnym uwzględnieniem specyfiki i odrębności tych części miasta. Kreowanie programu funkcjonalnego, łączącego w sobie zarówno przeznaczenia o randze metropolitalnej, ogólnomiejskiej, jak i lokalnej, w tym wartościowych zrewaloryzowanych zasobów mieszkaniowych, gwarantując tym samym zrównoważone funkcjonowanie centralnej, wielkomiejskiej przestrzeni, dostępnej dla różnych, pod względem wiekowym i stopnia zamożności grup społecznych.

8. W ustaleniach i rekomendacjach w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie dotyczących zasad kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji uwzględnienie rehabilitacji, rewaloryzacji i rewitalizacji historycznej struktury urbanistycznej, założeń architektonicznych, budynków i budowli, przestrzeni publicznych, przestrzeni wewnątrzkwartałowych, przywracających dawną wielokulturową i wielostykową świetność Starego Miasta oraz przyległych do starówki kwartałów miasta z przełomu XIX i XX wieku, z zachowaniem tradycyjnej skali przestrzeni publicznych i wnętrz urbanistycznych, dostosowanych do skali człowieka i kultywowaniem historycznej kompozycji osi, założeń widokowych, dominant kubaturowych. Redefinicja funkcjonalno-programowa terenów i zabudowy, stymulująca trwałą aktywizację usługową, gospodarczą, mieszkaniową, tym samym pozytywne skutki inwestycyjne oraz zmiany w społecznym traktowaniu i użytkowaniu tego kluczowego obszaru miasta. Kreacja południowego pasma rozwoju aktywizującego południową bardziej zdegradowaną część śródmieścia i miasta, potencjalnego obszaru wielkomiejskiej urbanizacji, działań nie konkurencyjnych i nie ingerujących w wartościową historyczną strukturę zabudowy, lokalizowanych w bezpośrednim otoczeniu historycznego obszaru centrum (dystans dojścia pieszo), obszaru wymuszającego nowe połączenia nad i pod terenami kolejowymi „zszywając” tym samym odcięte historyczne i współczesne centrum miasta metropolitalnego.
9. Harmonijne łączenie wartości zabytkowych lub przyrodniczo-krajobrazowych ze współczesną zabudową i zagospodarowaniem.
10. Zwiększanie udziału drzew, zazielenianie przestrzeni publicznych, w tym placów i skwerów, podwórzy w zabudowie kwartałowej, zieleni przykościelnej, uzupełnianie zieleni osiedlowej oraz stosowanie rozwiązań opartych na przyrodzie.
11. Dostosowanie stylistyki elementów zagospodarowania, w tym kompozycji zieleni do charakteru danego wnętrza urbanistycznego.
12. Kształtowanie ciągów handlowo-usługowych, zwłaszcza wzdłuż ulic i placów wyłączonych z ruchu kołowego albo z ograniczeniami w ruchu kołowym.
13. Aktywizacja parterów w istniejących budynkach, w szczególności w zabudowie tworzącej obudowę przestrzeni publicznych o charakterze reprezentacyjnym.
14. Nieumieszczanie instalacji i urządzeń technicznych na dachach budynków oraz samodzielnych konstrukcjach w sposób widoczny z danego wnętrza urbanistycznego.
15. Nieprzegradzanie, niezaburzanie i niedeformowanie osi widokowych i osi kompozycji.
16. Określenie maksymalnej wysokości zabudowy w sposób wykluczający dominację lub wyróżnienie nowej zabudowy na tle zabudowy istniejącej, w szczególności utrzymanie lokalnych dominant, w tym kościoła Wniebowstąpienia NMP wraz z długą osią widokową wzdłuż ul. Wrocławskiej oraz kościoła św. Jacka z osią wzdłuż ul. Żeromskiego.
17. Przywrócenie roli architektonicznych i naturalnych terenowych dominant w urbanistycznej kompozycji miasta i włączenie ich w obszar przestrzeni publicznych.
18. Zachowanie punktów, osi widokowych oraz powiązanych z nimi cennych fizjonomicznie elementów ekspozycji biernej, w tym opisanych w charakterystyce krajobrazu i wskazanych na załączniku kartograficznym.
19. Określenie maksymalnej wysokości zabudowy w sposób wykluczający dominację lub wyróżnienie nowej zabudowy na tle zabudowy istniejącej.
20. Kontynuacja istniejącego i wykształcenie nowego systemu przestrzeni publicznych, placów, ulic, pasaży, założeń parkowych i skwerów, podkreślających wielowiekowe tradycje miejskie i czytelną

historyczną strukturę urbanistyczną, obszaru centralnego i śródmiejskiego, odzwierciedlającego historyczne kierunki i osie rozwojowe, kontynuowanego współcześnie i kreującego nowe obszary o zdecydowanie śródmiejskim charakterze. Rozwijanie systemu ścieżek, w tym ścieżek pieszych, rowerowych i szlaków turystycznych, tworzących system tematycznych powiązań pomiędzy ważnymi miejscami, obiektami i założeniami miasta, należących do miejskiego systemu przestrzeni publicznych i miejskiego systemu przestrzeni zieleni.

21. Nieumieszczanie konstrukcji i urządzeń reklamowych przesłaniających obiekty zabytkowe.
22. Zachowanie i ochrona osi widokowych poprzez nieumieszczanie reklam.
23. Nieumieszczanie reklam LED; nieumieszczanie reklam na terenach niezabudowanych; ograniczenia wielkości reklam i szyldów na terenach zabudowanych do 2 m².
24. Przygotowanie, stosowanie i egzekwowanie lokalnego wzornika szyldów z preferowaniem materiałów naturalnych jak np. drewno; ujednolicenie kolorystyki, wielkości liter, itp.
25. Porządkowanie organizacji ruchu i parkowania pojazdów w ramach poszczególnych placów i ulic poprzez wprowadzanie czytelnego podziału na przestrzenie przeznaczone dla ruchu pieszego i rowerowego albo przestrzenie przeznaczone dla ruchu i do parkowania pojazdów mechanicznych, za pomocą rozwiązań przestrzennych i technicznych.
26. Ochrona i propagowanie niematerialnego dziedzictwa kulturowego, w tym ośrodków krzewienia wysokiej kultury w metropolii, których reprezentantami są np. Opera Śląska, oraz kultywowanie i rozwijanie tradycyjnego dorobku Muzeum Górnośląskiego i wykreowanie nowoczesnych form działalności i instytucji z nim stowarzyszonych, związanych z tradycją górniczą i przemysłową miasta i regionu, skupiających się w rejonie zdegradowanych terenów poprzemysłowych, tworzących park historycznych i innowacyjnych budowli i technologii, promujących odnowę zdegradowanego środowiska poprzez prekursorskie proekologiczne działania: edukacyjne, technologiczne, wytwórcze i realizacyjne, w ścisłej koordynacji z funkcjonującą kopalnią „Centrum” oraz przy współpracy z podobnymi ośrodkami europejskimi i światowymi.
27. Podniesienie atrakcyjności turystycznej miasta, poprzez konsekwentne kultywowanie i rozwijanie elementów zagospodarowania przestrzennego, pozwalających na promocję specjalizowanej turystyki miejskiej i kulturowej, a także poprzez szlaki turystyczne: czerwony Szlak Husarii Polskiej, niebieski Szlak Powstańców Śląskich i zielony Szlak Tysiąclecia.

Rekomendacje i wnioski przeciwdziałające zagrożeniom w zakresie warunków akustycznych, sanitarnych, zapachowych i innych

28. Przeciwdziałanie hałasowi komunikacyjnemu, ze szczególnym uwzględnieniem rozwiązań organizacyjnych i konieczności zachowania walorów kulturowo-historycznych i estetyczno-widokowych cennego układu urbanistycznego miasta.
29. Przeciwdziałanie powstawaniu niskiej emisji zanieczyszczeń powietrza.